

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

89. An pueri capaces Sacramenti Pœnitentiæ teneantur in articulo mortis
ex vi iuris diuini Communionem sumere? Et queritur, quando puer
censeatur ad annos discretionis peruenisse, vt teneatur ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

præceptum communicandi in articulo mortis est præceptum diuinum, vt constat ex dictis, quod præceptum ab Ecclesia non limitatur, ergo ex præcepto diuino tenetur in articulo mortis communicare, quamuis nondum teneatur ex præcepto Ecclesie, & hanc sententiam ita mordicus tenet Arboleda in *pra. sacram. Euchar. not. 13.* vt dicat nullam esse auctoritatem, qui contrariam teneat.

2. Sed immeritò quidem, non enim desunt Authores, & præstantissimi quidem, contrariam sententiam asserentes, vt Ochagavia de *Sacram. tract. 2. de Euchar. quest. 14. num. 11.* Kellisonius *tom. 2. in 3. part. quest. 80. art. 1. de fine.* Corduba in *summa quest. 60. Præpositus in 3. part. quest. 80. art. 1. dub. 1. num. 56.* Valquez in *3. part. tom. 3. disp. 214. disp. 4. num. 40.* & Hurtadus de *sacramento Eucharistia, disp. 10. diff. 4.* vbi sic ait. Obseruandum est pueris pius aduenire tempus obligationis præcepti confessionis, quam Eucharistia adhuc pro articulo mortis sumenda, quia minor discretio sufficit, vt quis confiteri, quam communicare teneatur, quia ad obligationem confitendi sufficit, vt quis sic inter malum & bonum discernat, vt possit mortaliter peccare, ad quod minor discretio sufficit, quam ad peccatum discernendum inter panem cælestem & communem, & ad iudicandum de præparatione ad illum panem cælestem dignè recipiendum requisita, quod requiritur ad obligationem communicandi adhuc in articulo mortis. Vnde contingere potest, vt puer in articulo mortis existens teneatur confiteri, & non teneatur communicare. Hæc Hurtadus. Cui etiam adde nouissimè Ludouicum Meratium in *D. Thom. tom. 3. tract. de Euchar. disp. 35. sect. 4. num. 5.* & Iacobum Granadum de *Sacrament. in 3. part. contr. 6. tract. 10. disp. 3. num. 11. iuncta disp. 4. n. 2.* Verùm quia sententia affirmatiua tot habet Auctores, tutò in praxi deduci potest, illamque nouissimè docet Ioannes de Lugo de *sacram. Euchar. disp. 13. sect. 5. num. 37.* qui etiam *num. 44.* plus addit, (attendas quæso amice Lector) nempe pueris posse dari Eucharistiam, etiam quando dubitatur an sint doli capaces, & discernant sufficienter hoc Sacramentum, quod etiam ante illum inuenio decessisse Possesinum de *officio Curati, cap. 8. num. 10.*

Sup. hoc in Ref. 1. post seq.

RESOL. LXXXIX.

An pueri capaces Sacramenti Pœnitentiæ teneantur in articulo mortis vi iuris diuini, communionem sumere? Et queritur, quando puer censetur ad annos discretionis peruenisse, vt teneatur præcepto suscipiendi Eucharistiam? Ex *part. 5. tr. 14. & Misc. 2. Ref. 50.*

Sup hoc in Ref. præterea, & in aliis §§. eius primæ annor.

§. 1. Affirmatiuè respondet Suarez in *3. p. tom. 3. disp. 70. sect. 1. in fine* vbi asserit extra articulum mortis non teneri pueros ad communionem ex vi iuris diuini, nisi in ætate, in qua obligat præceptum Ecclesiasticum suscipiendi Eucharistiam. In articulo verò mortis obligare, cum primùm homo habet vsum rationis sufficientem ad peccandum, & ad recipiendum sacramentum Confessionis.

2. Sed Valquez in *3. part. tom. 3. disp. 214. cap. 4.* Ochagavia de *Sacram. tract. 2. de Euchar. quest. 17. num. 6.* Iacobo Granado in *3. part. de Sacram. contro. 6. tract. 10. disp. 3. num. 11.* Maratio in *D. Thom. tom. 3. de sacram. Euchar. disp. 35. sect. 4. num. 5.* probabilius videtur ex vi iuris diuini non obligari hominem ad communionem in articulo mortis, si non attingit ætatem, in qua licitum est communicare iuxta consuetudinem Ecclesie infra explicandam, quia Ecclesia declarauit, tunc non habere discretionem suffici-

entem, vt ea, qua par est, deuotione, & reuerentiâ Eucharistia suscipiatur. Si verò iuxta consuetudinem Ecclesie iam poterat puer licitè communicare, & si instat mors, tenebitur ex vi iuris diuini, licet tunc non vrgeret Ecclesie præceptum, quia tunc nihil est, quod obstat adimpletionem præcepti diuini, quod obligat in articulo mortis ad communionem. Ita Granado qui postea *disp. 4. num. 2.* querit, quando teneatur præcepto Ecclesiastico suscipiendi Eucharistiam, & cum Nauarro, Suarez, & Henriquez obferuat, non statim ac quis habet vsum rationis, qui sufficit ad peccandum, & ad recipiendum sacramentum Pœnitentiæ, teneri ad Eucharistiam suscipiendam, maior enim dignitas Eucharistia petit maiorem reuerentiam in suscipiente, & maiorem discretionem in obtinente. Henriquez ait pleuunque eam discretionem obtineri anno vndecimo, aut postea. Sotus, & Valentia ante duodecimum annum non obligari censent pueros hoc præcepto. Suarez ait mortaliter loquendo nec ante decimum annum vrgeri obligationem, nec vltra decimum quartum posse differri. Sed plus addit Meratius *vbi supra in D. Thom. tom. 3. de Sacramento Pœnitentiæ, disp. 25. sect. 6. pueros* ante annos pubertatis non teneri ad communionem ex præcepto Ecclesie. Vnde ex his ego olim non damnaui de peccato mortali Confessarium, qui puerum anno nono ætatis suæ mortem non communicauit, sed tantùm in sacramentum Pœnitentiæ ministravit. Sed Confessarij, me consulente, & impellente, eo ipso quòd puer sic citè confessus, ne desereret in articulo mortis illi decimam Eucharistiam potrigere, secundum opinionem Suarez, & circa præsentem questionem in casu occurrenti, ne deseras videre Zambranum de *casibus tempore mortis, cap. 3. dub. 2. per totum.*

RESOL. XC.

An sacrum Viaticum possit pueris præberi si confessor dubitat an sint doli capaces? Idem est de extrema unctione? Et cur sum inferitur in dubio tam de confessione quam de tempore ante, & post median noctem posse communicare, post habitam diligentiam manente dubio? Ex *part. 10. tr. 16. & Misc. 6. Ref. 36. alias 35.*

§. 1. DE hoc casu mihi magna altercatio fuit cum quodam viro docto per litteras, & regularem sententiam, quam ipse defendebat, tenet nouissimè Bernal de *Sacram. disp. 44. sect. 6. §. 2. num. 51.* vbi sic ait: An puer, cum rationis, & discretionis gradum attingat? Respondet Lugo *vbi supra*, non esse obligationem ei tribuendi Eucharistiam; quia dubium est, num lege comprehendatur, posse tamen ei tribui, quia prohibitio dandi Eucharistiam pueris fundatur fere in consuetudine fundata in Ritualis Romani rubricis, Sed in illis non aliter exprimitur ea prohibitio circa Eucharistiam, ac circa Extremam Vnctionem: Ergo sicut ista potest ei in articulo mortis dari, ita & Eucharistia, cum hæc non minoris respectus maioris necessitatis sit, quam Extrema Vnctio.

2. Hæc tamen duo capita non mihi videntur inter se supposita illius authoris sententiæ, coherentia. Docet enim Eucharistiam iure Diuino obligare in articulo mortis: Ergo quando in articulo mortis licitè exhiberi potest puero, profus exhiberi debet. Consequentia patet: nam præceptum Diuinum reuocari omnes obligat, qui possunt debita cum dispositione tunc Eucharistiam accipere: sed puer hoc ipso quòd